

RANÁ KOMUNIKACE MEZI MATKOU A DÍTĚTEM

Komunikace mezi SP matkou a jejím SP dítětem

- vizuální kontakt

Vývoj komunikačního chování SP dítěte

- do 10 měsíců dítěte
- počet doteků
- od jednoho roku

Chování matky

- v zorném poli dítěte
- čelem k dítěti
- nejčastější fyzické kontakty –

Komunikace mezi SP matkou a jejím SP dítětem

- střídání pozornosti

Charakter komunikačních prostředků SP matky

- matka dítěti přizpůsobuje i podobu jednotlivých znaků a charakter výpovědi
- matka především:
- tzv. klíčový koncept znaku

Obsah a charakter komunikace

- charakter výpovědi je závislý na pozornosti dítěte
- **od 6. měsíce**
- **mezi 9.-10. měsícem**
- výpovědi jsou vždy situovány do přítomnosti, používá pouze jednoduché otázky (co?, kam?)

Komunikace mezi SP matkou a jejím SP dítětem

- ve 13ti a 14ti měsících - výrazné změny
- výpovědi přestávají být vázány na přítomnost
- dítě začíná samo produkovat první znaky
-

Komunikace mezi slyšící matkou a slyšícím dítětem

- k upoutání pozornosti svého dítěte využívá slyšící matka několik prostředků –
- nejčastěji kombinace sluchových a zrakových podnětů
- slyšící dítě dokáže vnímat mluvený jazyk přirozeně a spontánně
- mluvený jazyk je nejvýraznější složkou komunikace v „slyšícím prostředí“
- jazykové chování slyšící matky směřuje především k tomu, aby se dítě umělo soustředit na požadovanou činnost a adekvátně reagovat na matčiny jazykové výzvy
- maximálně využívá zorného pole dítěte

Srovnání komunikace obou matek

- slyšící matka zahrnuje své dítě mnohem větším počtem informací (neustále na dítě mluví a je s ním v nepřetržitém kontaktu)
- SP matka musí zaujmout zrak dítěte
- SP matka vytváří své sdělení rukama
- SP matka redukuje (do 1 roku dítěte) svůj jazykový projev z hlediska gramatiky i z hlediska množství předávaných informací
- SP matka nikdy nepřekračuje hranice reálného prostoru a odkazuje pouze k věcem v bezprostředním okolí dítěte
- slyšící matka není žádným tímto způsobem omezena
- slyšící matka na dítě stále mluví: oslovuje ho, pojmenovává předměty, vybízí ho k nějaké činnosti atd.
- SP matka své dítě téměř nepřetržitě pozoruje a využívá spontánního zrakového kontaktu k navázání komunikace

Podmínky přenosu informace po SP dítě

- Aby SP dítě mohlo komunikovat musí se naučit:

Podmínky přenosu informace pro slyšící dítě

- slyšící dítě nepotřebuje při komunikaci udržovat zrakový kontakt
- veškeré informace (zvuky) vnímá sluchem
- pozornost rozdělují podle svých potřeb mezi sluch a zrak (dva informační kanály) nebo mohou přijímat oběma současně

Způsob upoutání pozornosti

- slyšící matka využívá k navázání kontaktu hlas (výrazná intonace, výše položený hlas, atd.)
- SP matka je omezena pouze na hmatové a zrakové podněty - pozornost dítěte upoutá především dotykem, poklepem apod. - „náhrada“ za oslovení

Zdroj:

- HRONOVÁ, A. MOTEJZÍKOVÁ, J. *Raná komunikace mezi matkou a dítětem. Neslyšící matka se svým sluchově postiženým dítětem. Slyšící matka se svým slyšícím dítětem.* Praha : Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 2002. 67 s.